

שוקי, היה ילד בן 9 כשהגיע אלי. ילד חינני ומקסים שפאותיו המסולסלות, סדורות לו בצדעי לחייו. באבחון הראשון שביצעתי, גיליתי ילד עם בעיות ריכוז וקשב, שגם התקשה בהבנת הנקרא. הקריאה הייתה אמנם תקינה, אבל הוא סלד ממנה משום שלא הבין את התוכן וכמובן איבד את הקשב מיד".

"בנוסף, היו לו בעיות קואורדינציה, כגון אי יכולת לתפוס כדור ביד אחת או ללכת בידיים וברגליים מצולבות. באבחון האינטואיטיבי התברר, שיש לו בעיות רגשיות. ראיתי כי הוא עצוב וממורמר מחד, ומאידך ניחן בדחף עצום, לדבר כל הזמן.

"על-מנת להדגיש את הפן הרגשי, נתתי לו להתבטא בחופשיות, עודדתי אותו לכך ואף השתמשתי בדחף העז שלו לספר, ככוח מחזק ומקדם. ביקשתי ממנו להראות לי את אלבום התמונות המשפחתי, שהיה ברשותו במקרה ודובבתי אותו, לספר את זיכרונותיו מן התמונות ועל הנפשות הפועלות בעולמו. הוא סיפר לי על כך בהתלהבות והצעתי לו שנכתוב את הסיפורים ביחד.

"בהמשך, הוא כתב בעצמו את המחשבות והחוויות החשובות עבורו, ומובן שהיה מוכן גם לקרוא את חיבוריו. בעצם העובדה שהוא חווה קריאת טקסט משמעותי עבורו, נפרצה אצלו הדרך לקריאת טקסטים נוספים ונסלל הנתיב להבנת הנקרא. הוא למד לאהוב לקרוא, ובתוך כך גם חל שיפור בבעיותיו הרגשיות. במקביל שוחחתי עם הוריו והנחתי אותם להעניק לו משוב משמעותי יותר. כיום, שוקי הוא ב"ה אחד הילדים הבולטים והמצליחים בכיתה".

סיפור זה, אחד מיני רבים, שעברו תחת ידיו המקצועיות והאמונות של ר' מיכאל זרחין, חסיד חב"ד ותושב ב"ב במהלך עשרים שנות פעילותו. זרחין שמפעיל מכון בינלאומי המציע פתרונות ייחודיים להצלחת ילדים בעלי דיסלקציה (לקות קריאה) דיסגרפיה (התקשות בכתיבה), או דיסקלקוליה (התקשות במספרים) קשב וריכוז, טיפל בהצלחה יוצאת דופן במאות בעלי קשיי למידה.

סיפור חייו האישי של מיכאל, שבעצמו חווה בעיות אלו עד שנגמל מהן, הן העדות הטובה ביותר, כי הקונספציה שרווחת בקרב חוקרים ומדענים מסוימים, כי הדיסלקטיים סובלים גם מבעיות רגשיות ונפשיות כאלו ואחרות, פשוט לא נכונה, וכי ניתן להפכם לילדים נורמטיביים ומוצלחים לכל דבר ועניין. נהפוך הוא, ילדים כאלו התגלו לאחר טיפול מקצועי ויעיל כאינטליגנטים ושכלתנים במיוחד.

בטרם יתאר את השיטה שצברה מוניטין ואת ההצלחות, שזיכו אותו במכתבי תמיכה נלהבים, אותם קיבל החל מרבנים ואדמו"רים בולטים ועד לגדולי המדענים, אנו מבקשים לשמוע את סיפורו המטלטל. התרגשנו.

ר' מיכאל, מה הביא אותך לעסוק בתחום זה?

"הסיפור שלי ארוך", פותח איש שיחנו, "והוא מופיע בהרחבה בספרי 'השליחות שמאחורי המילים'. מכיוון שהמצע הנוכחי קצר מהשתרע, אביא בפניך את תמציתו. נולדתי כילד תקין בהיבט הביולוגי. אולם דיסלקטי לחלוטין. התפתחותי בתחומי הדיבור, הקריאה והציור, האופיניים לילדים אחרים בגילאי שנתיים ושלוש, הייתה לקויה. העובדה, כי כבר הייתי בן שלוש וטרם פציתי את פי, התנזרתי מצבעים, פלסטלינה וחמר וכל האלמנטים, שפעוטות אחרים מתעסקים בהם יומם וליל, הדליקה נורה אדומה אצל אמי. היא פנתה למיטב המומחים בארץ, פסיכולוגים ונוירולוגים וכיוצא באלו, אך הם אף לא מצא מזור לבעיה. כל אחד, תייג אותי באורח שונה. אחד הגדיר אותי כסובל מתסמין אוטיסטי מסוים, אחר הגדיר אותו בקריטריון חדש: מפגר- אינטליגנט... . המכנה המשותף לדיאגנוזות הללו היה, שאין לכך פתרון. אחד מהם, ניבא ש'יהיה בסדר' אך ללא כל תימוכין או מענק כלים מקצועיים להתמודד עם זאת.

באותה שעה, גם לא הכירו את המינוח שנקרא 'דיסלקציה'. זה לא היה חלק מהטרמינולוגיה בשדה החינוך כבימינו. צריך לזכור שאנו מדברים על שנות הששים, שתחום זה לא היה מוכר כלל בארץ וגם לא בעולם.

למדת בבית ספר?

Scanned by CamScanner

השליחות שמעבר למילים

סיפור חייו האישי של מיכאל זרחין, כילד עם דיסלקציה, מרתק ומעורר השראה ● הוא נלחם כדי לחצוב לעצמו דרך להצליח בחיים ● בעשרים השנים האחרונות הוא מפעיל מכון בינלאומי המציע פתרונות ייחודיים להצלחת ילדים בעלי דיסלקציה (לקות קריאה) דיסגרפיה (התקשות בכתיבה), או דיסקלקוליה (התקשות במספרים), קשב וריכוז ועוד ● עם רזומה של מאות ילדים ונערים שהתגברו על בעיותיהם, הוא מספר בראיון ל"כל ישראל" על קשייו האישיים כילד וכנער, על ההצלחה שהעלתה אותו למסלול ועל ההנאה הגדולה מהתלמידים שהגיעו אליו לטיפול ועלו על דרך המלך

שלום לוסטיג ■ צילומים: אברימי ברגר

"אמי הכניסה אותי תחילה, לבית ספר לילדים בעלי מוגבלות למידה והפרעה התנהגותית, משום שלא ראתה אפשרות שאצליח להתברג בבית ספר נורמטיבי. בהמשך, נכנסתי לבית ספר יסודי, שם בחיפויו של המנהל שידע על הבעיה שלי, הייתי אמנם פטור מהשתתפות במגמות לימודיות שונות, אך הפכתי למקובל בחברה ובתחומים רבים הייתי בולט ומוכשר. בשלב מסוים, המנהל קרא לאמי ואמר לה: 'גב' זרחין, אסור לי לטייח או לטפח בך אשליות שווא, אבל הילד שלך לא ידע לעולם קרוא וכתוב, לעולם'. אמי כעסה מאד על חריצת הגורל הזו, היא חשה כאב צורם ולמרות זאת לא נואשה ממני. "לקביעה שרירותית כזו, צריך להמתין לגיל שמונה עשרה, לא כשהילד בסך הכל בן 11 שנה", הטיחה בו. כך בעצם נגמלתי מהמקום, שכן לאחר מכן לא המשכתי עוד ללמוד בבית ספר זה".

גם צ'רצ'יל היה דיסלקט

מה אמך עושה במהלך התקופה הזו, כדי לשפר את מצבך?

"ראשית, היו לי מורים פרטיים שלמדו עמי והשכילו אותי בתחומים אחרים. הניסיון הראשון לפרוץ את החומות ולצאת לחו"ל, כדי לראות האם הרופאים באירופה מסוגלים לתת מענה לבעיה שלי. בגיל 6 , הייתי אצל רופא באנגליה. הוא הרגיע קודם כל את אמי, כשהסביר לה שהאבחנות של ה'מומחים' הישראלים על פיגור ואוטיזם וכיוצא באלו, הם הבל. 'לבן שלך יש בעיית דיסלקציה'. הוא ירה לחלל האוויר, את המילה המשונה הזו, אותה שמענו כעת לראשונה. מה זה? שאלה אמי. 'עיוורון מילים' הא אמר. אמי נרגעה, לפחות זה... אבל הרופא הסביר שקצרה ידו של המדע מלהושיע, אך עם זאת ניסה לנחם אותנו. 'כל האוכלוסייה הדיסלקטית, היא אינטליגנטית מאד, אפילו ראש ממשלת בריטניה וינסטון צ'רציל הוא כזה"... לא היה בכך כדי לעזור, אולי קצת לנחם.

מתי בעצם מגיע המפנה המשמעותי בחייך?

"אמי שמעה באמצעות מכרים, על אחד בשם ד"ר ג'רי גטמן מארה"ב, המפתח והחלוץ בתחום ראיה התפתחותית והקשר שלהם לפתרונות קשיי למידה. היא שלחה לו אגרת, גוללה בפניו את סיפורי ואף צירפה לכך חומרים שלי. גטמן שיגר לה מברק: "תבואי

Scanned by CamScanner

השליחות שמעבר למילים

לכאן, כמה שיותר מהר"... הפרדוכס שבין אבחון ילד שהוא דעתן ופיקח מחד ומאידך, לא החל את צעדיו בתחום הקריאה, למעט שרבוט אותיות הא' ב'... סקרן אותו. נסענו אליו. הייתי שם חצי שנה. הרופא יחד עם שותפו ד"ר סטנלי אבלמן, טפלו בי בשפת האנגלית שבפיהם. למותר לציין, כי לא ידעתי אז את השפה... אבל לאחר חצי שנה, התחלתי לקרוא ולכתוב בעברית, כזקן ורגיל... הם השכילו לפתור את הבעיה למן השורש.

איך זה בעצם עובד?

"השיטה שלהם מיוסדת על כלים ורכיבים, שמשתמשים בהם בגרסאות שונות לפי צרכיו האישיים של המטופל ולפי קצב התקדמותו. בשיטה זו, משתמשים פחות בתבניות מובנות מראש כיוון שהן יוצרות קיבוע שאינו מאפשר טיפול מוצלח ואפקטיבי. ומכאן נובע השם שלה: "השיטה שבאי שיטה".

"באבחון המקדים ובמהלך כל פגישה, המטפל מאבחן את קשייו ואת צדדיו החזקים של המטופל תוך כדי שיחה חופשית. הטיפול משלב שיחות עם משחקי קואורדינציה, מיקוד עיניים ועיבוד אותות חזותיים. תרגיל אופייני המשלב מיקוד ראייה, שמיעה וקואורדינציה מוטורית, הוא זריקת כדור בין המטפל למטופל תוך כדי שיחה ערנית אודות חוויות המטופל ועולמו. הסחת הדעת עקב השיחה, מגבירה מיומנויות אוטומטיות של עיבוד אותות ופתיחות רגשית, המאפשרים את התקדמות המטופל. הדינאמיקה הנוצרת במהלך הטיפול בין המטפל למטופל בתרגול, בשיחות, בקשר העין ובצליל הדיבור, יטוו את הרקמה המאחה את הנתק בין החושים למערכת הקוגניטיבית. תפקיד המטפל, להיות מנוף המוציא את המטופל מהמקום בו היה, ומרגע זה ואילך אין גבול ליכולת שלו.

"השיטה, צומחת מן העובדה כי במהלך הקריאה משתתפים יחד ובתיאום שלושה רכיבים חוש הראייה, חוש השמיעה והיכולת הקוגניטיבית לפרש אותיות. ייחודיות השיטה, שהיא עובדת לתיקון שורש הבעיה וגורמת לתהליך, אשר בו חושים שלא היו בשימוש, יוצאים מן הכוח אל הפועל. במהלך הטיפול, המטופל לומד לשלב ולתאם בין החושים ולהשיג קריאה תקינה. לכל ידע נצרך למעשה חוש, ובפרט, כאשר הידיעה חודרת לכל מעמקי מציאותו של האדם. החוש מגלה את תמצית השמן (הפנימיות, הפוטנציאל שלא מומש) המפעפע ומחלחל לכל עבר ופינה שבפוטנציאל האדם. על-ידי החוש, מתפתח הידע ומתפשט מעניין לעניין עד אין קץ, וזהו בעצם סוד המימוש מן הכוח אל הפועל.

"בנוסף, הפן הרגשי שמחבטא בקשר המיוחד הנוצר בין המטפל למטופל והמבוסס על תמיכה ועזרה תמידיים, הוא המרכיב החיוני ובלעדיו לא תיתכן התקדמות כלשהי.

15% מהתלמידים דיסלקטיים

באיזה שלב, החלטת להפוך את ההצלחה האישית, לעיסוק ולמנוף לקידום אחרים?

"למדתי במשך כמה שנים את השיטה, אצל הדוקטורים גטמן ואבלמן. כמובן, שבינתיים השתלמתי בשפת האנגלית ובכל תחום שנדרש לכך. המושג 'דיסלקטי', נשאר רק כזיכרון צורב בהיסטוריה. הרבה דחקו בי להתחיל לסייע לאחרים. גם אבלמן עצמו, הרבה לשאול אותי מדוע אינני מושיט יד ומטפל בילדים הסובלים מדיסלקציה. חשבתי, ביני לבין עצמי, שעצם העובדה שהייתי דיסלקטי עד בחרותי, אין בה כדי להצביע על כך, שיש לי הידע והיכולת לעזור לאנשים אחרים. ד"ר אבלמן לא הסכים אתי וגרס, כי התובנות הנדרשות חבויות בתוכי, ויום יבוא ואגלה אותן.

"עם השנים, זכיתי בשנות השמונים להתקרב אל האדמו"ר מלובאוויטש זצ"ל ומשנתו. נקשרתי אליו והתכתבתי עמו, בנושאים שונים הנוגעים לחיי. בין היתר, גוללתי בפניו את סבלי בצעירותי כשאובחנתי כבעל לקות למידה. באחד ממכתביו, כתב לי הרבי שעלי לעלות את סיפורי על הכתב ואף נתן לי את ברכתו. אך, לצערי, לא עשיתי כלום בנידון.

"התמורה בגישתי אירעה, כשבאופן אקראי פגשתי אדם מוכשר שעוסק בתחום האומנות, שסיפר לי על קשייו כדיסלקטי. לאחר שהעמיקה היכרותנו, אמרתי לו שביכולתי לעזור לו. הוא צחק ואמר לי: "במה אתה טוב יותר מכל המומחים האחרים שניסו לעזור לי ולא הצליחו?" הרהרתי: אולי הוא צודק ואני סתם משחית את זמני לריק? אולי הסוד שלי, שאותו היטבתי להסתיר עשרות שנים, יתגלה?" ואז הוספתי: "לא מעניין אותי מי ניסה לעזור לך וכיצד. אני יודע שיש ביכולתי לעזור לך. נסה אותי". הוא הרים את הכפפה.

"זו הייתה הפעם הראשונה שטיפלתי במישהו אחר מלבדי. חשתי, בכל נימי נפשי, שכל התנסותי משחר ילדותי, לצד מומחיותו של ד"ר אבלמן, שסייע לי רבות, יתמזגו יום אחד לכדי עשייה מלאת סיפוק ועוצמה רגשית. בצעדים מדודים, התחלתי לסייע גם לבחור נוסף. וכך מצאתי את עצמי בתוך העשייה עצמה. לאחר תקופה שבה ההצלחה בס"ד האירה לי פנים, החלטתי לייסד את המכון שלי.

אז מה אתה בעצם עושה כיום, מטפל רק בילדים?

"ראשית, זה לא רק ילדים. מגיעים אלי מגילאי 3-4 ועד גיל 70. מכל המגזרים. ב"ה צברתי ניסיון והצלחה, וכיום רבנים נודעים ומדענים נחשבים, מפנים אלי את מכריהם ומצביעים על השיטה שנחלה הצלחה מסחררת, ככלי יעיל לפתרון בעיית הדיסלקציה. גם הפרופ' ראובן פויירשטיין ז"ל הנודע במומחיותו לתחום הלמידה טען, כי השיטה הזו תביא מזור לרבים ותאפשר להם לפרוץ את מחסום הדיסלקציה ולהשתלב באורח מוצלח בחברה.

"אני נותן שירות למטופלי בבני ברק ובירושלים ובעתיד הקרוב, נשוב ונחדש את המסורת ונעניק את שירותי המכון גם ברחבי הארץ, כבעבר. בנוסף, אנחנו נותנים הרצאות במכללות ובאוניברסיטאות ובכל מקום שאליו אני מוזמן, כדי להרצות על השיטה. אני משמש גם כיועץ חינוכי של אחת הישיבות המוכרות, שבה לומדים תלמידים בעלי קשיי למידה ורואים ב"ה פירות מוצלחים".

מה דעתך על בעיית הדיסלקציה הקיימת במערכת החינוך בימינו?

"כיום, בשנת תשע"ה עומד הממוצע הישראלי של ילדים הסובלים מקשיי למידה, כמו במערב כולו, על כ-10 עד 15 אחוזים. כלומר, אם בשנה הבאה ילמדו במערכת החינוך הישראלית מעל מיליון תלמידים, הרי שכמעט 250,000 מהם יסבלו מקשיי למידה! המשמעות: רבבות רבות של תלמידים ישראלים שמגיעים למוסד החינוכי שלהם, רק על מנת לקבל הקלות מהמערכת, שיאפשרו להם "לעבור" עוד שנה, בלא להתמודד עם הקושי ממנו הם סובלים. אנחנו פה, בעז"ה, כדי לתת להורים את הפתרון הטוב ביותר, שיוכיח להם, כי בניהם יכולים לצלוח את הקשיים, אם רק יעניקו לו את הכלים המתאימים".

■

Scanned by CamScanner